

GIPSZKARTON- SZERELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

GIPSZKARTON-SZERELŐ

Feladatok és tevékenységek

A gipsz alapú építőanyagokat már az ókori Egyiptomban is használták, ott alakult ki a gipsz kristályos, magas hőmérsékleten kiégetett formájának, az alabástrom gipsznek a használata is. Később szobrok mintázásához, öntőformaként, épület díszítésére (többnyire az állat- és növényvilág stilizált formáiból, vagy geometrikus rajzokból alkotott díszítmény) használták. Ma az épületbelsőben a gipszet a díszítésen túl vakolásra, felületképzésre használják. A korszerű építés fontos alapelve, hogy az építési folyamatok döntő többsége ne az építési helyen, hanem iparszerű körülmények között, üzemekben történjen. Fontos, hogy az építésszerelési munka minden eleme úgy álljon rendelkezésre, hogy a leggyorsabb és a leghatékonyabb munkavégzést tegyék lehetővé. Ezen túl az emberek hamar felfedezték azt is, hogy a gipszes vakolatok nagymértékben növelik az épület egyes szerkezeteinek, például a fafödémeknek a tűzállóságát, mivel anyaguk nem ég, sőt csökkenti az égés hőjét. Ezek a szempontok eredményezték a gipsztáblák egyre szélesebb körű alkalmazását. Később a gipsztáblák papírköpenybe öntésével azok húzóhajlító szilárdságát megnövelték és megszületett a gipszkarton lap.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A szárazépítés teszi lehetővé, hogy – szó szerint – máról holnapra készíthetünk vele szerkezeteket. A gipszkarton viszonylag könnyű, kis szállítási költségű építőanyag, válaszfal, álmennyezet, tetőtér- beépítés szerkezeteként egyaránt használható.

A gipszkarton lapokkal az építés egyszerű, alkalmas házilagos kivitelezésre is, ugyanakkor hatékony, gyors és a szerkezetek méretpontosak. A szárazépítési technológiával nem visznek fölösleges vizet a belső terekbe, a munka gyorsan és tisztán elvégezhető, rövid ideig tart, a helyiségek azonnal beköltözhetőek. Egy családi ház esetén az építési időt hónapokkal rövidítheti le a száraz szerkezetek alkalmazása. Lakóházak átalakításánál a

könnyűszerkezetes rendszer kis súlya miatt általában nincs szükség statikai beavatkozásra, ezért ez az eljárás költségkímélő. Válaszfalak fém profilvázra, vagy faszerkezetre rögzített gipszkarton lapokból készíthetők.

A gipszkarton szerelő méretet vesz a beépítendő felületről, méretre vágja és az épület vízszintes teherhordó és függőleges határoló részeihez erősíti a vázszerkezetet. Ezt követően a gipszkarton lapokat is pontosan méretre vágja és két oldalról a vázszerkezetre csavarozza. Az egyes lapok közötti illesztéseket meghatározott anyagból készült szalaggal dolgozza össze, hogy a fal ne repedezzen meg a hőtágulás következtében. A gipszkarton lapok között hő- és hangszigetelő anyagokat (például üveggyapot) helyeznek. A jobb akusztikai tulajdonságok és a nagyobb mechanikai védelem érdekében gipszkartonból kétrétegű borítást készítenek. Háromrétegű kialakítás inkább csak a magas tűz- vagy zajvédelmi követelmények esetén használatos. Olyan falaknál, ahol a betörésvédelem is fontos, az építőlemezek közé acéllemez betétet erősítenek. A gipszvakolat kiváló klímatechnikai hatású, hiszen a helyiségben alkalmanként keletkező fölösleges párat beszívja, majd amikor a tér páratartalma újra csökken, kilélegzi. Az utóbbi idők egyik új szerkezete a falfűtés-hűtés lehetősége. Az impregnált gipszkarton lapokra rögzítik a fűtő-hűtő csőrendszereket, majd ezeket az akár géppel felhordott, átlag 1,5 cm vastag gipszvakolatba ágyazzák.

A gipszes anyagokat tehát mindenütt megtaláljuk a mai építészetben: a gipszkarton szerkezetektől az elegánsan sima gipszvakolaton keresztül a „polgári” otthonok díszítményéig (ornamentikájáig), vagy a teljesen könnyűszerkezettel készülő kesházakig.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A gipszkarton rendszerek magukban foglalják a beépítéshez szükséges tartó- és a vázszerkezetet, a függesztő-, rögzítő-, kötőelemeket, minden kiegészítő és kapcsoló elemet, melyek lehetővé teszik a kapcsolódást más épületszerkezetekhez. A gipszkarton lapokkal történő munka előnye, hogy mind a lapok, mind a profilok rendkívül könnyen és gyorsan, egyszerű szerszámokkal méretre vághatóak. Így szinte bármilyen méretű és alakú felület kialakítható. Gipszkarton lapok közül az általánosan használt gipsz lapok mellett megtalálhatók a vízhatlan (impregnált) és a hajlítható gipszlapok is. Míg az impregnált lapokat általában vizes helyiségekben alkalmazzák, jó nedvességtűrő tulajdonságuk miatt,

addig a hajlítható lapokat a bonyolultabb, íves felületek kialakítására használják. A gipszkarton szerelő legfőbb munkaeszközei a speciális csavarbehajtó gép (mely mélységérzékelő orral van ellátva, annak érdekében, hogy a csavart megfelelő mélységben csavarozza be a kartonba), lemezolló, a fémprofilok méretre vágásához, az ütvefúró- gép, valamint mérőszalag a pontos méretvétel és vízmérték a vízszintezés érdekében. Emellett a hagyományos kéziszerszámokat is használják pl. csavarhúzó, kalapács, stb.

Hol végzi a munkáját?

A gipszkarton szerelő zárt helyen, műhelyekben dolgozik, ahol az anyagot előkészíti beszereléshez, emellett, az építési területen szereli össze a szerkezetet. Ez utóbbi lehet félig kész épület, ahol az adott időjárási viszonyok az uralkodóak. Mivel az építkezések helye, jellege sokféle lehet, így elmondható, hogy a gipszkarton szerelő változatos helyeken végzi munkáját.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Munkája során, annak függvényében, hogy egyéni vállalkozó-e, vagy alkalmazott, sokféle munkakapcsolata lehet. Egyrészt megrendelőkkel, ügyfelekkel tarthat kapcsolatot, másrészt különböző szakmák képviselőivel kerül munkakapcsolatba. A feladat elvégzésének sikeressége érdekében elengedhetetlen a jó együttműködési képesség. Különösen fontos ez a megrendelők igényeinek megbeszélésekor, valamint a határidők vállalása esetében. Mivel a munkavégzés egyes elemei is csapatmunkát igényelnek, szükséges a különféle szakmát képviselők munkafolyamatainak ismerete és a feladatok időbeli ütemezésének egyeztetése.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A gipszkarton szerelő munkáját közepes fizikai megterhelés jellemzi.

Maga az anyag a gipszkarton könnyű, könnyen kezelhető, legfeljebb a felszerelés során igényel fizikai erőfeszítést, például különböző tartóelemek beállítása vagy kényelmetlen testhelyzetben végzett szerelő munka. A gipszkarton szerkezeteket gyakran használják a tetőtér beépítésére, állmennyezetek készítésére, ezért a szerelők gyakran dolgoznak létrán állva, karjukat hosszú ideig a fejük fölé tartva.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Válaszfalak szerelésekor a szakemberek jó hang- és hőszigetelő tulajdonságai miatt szigetelőanyagként leggyakrabban üvegyapotot használnak. Az üvegyapot méretre vágása során sok por kerül a levegőbe, ezért munka során védőkesztyűt, szemvédőt és a belégzés megakadályozására védőmaszkot kell használni. A por mellett a legjelentősebb ártalom a zaj, mert védőfelszerelés nélkül az ütvefúró használata során jelentős halláskárosodást lehet szerezni. Balesetveszélyes a munka, mert a szerelés gyakran magasban is történhet.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép hallás,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- jó egyensúlyérzék,
- fokozott figyelem.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- közepesen nehéz fizikai munka,
- tartós kényszertesthelyzet,
- balesetveszély.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Az egyéni megrendelések esetében jó, ha a gipszkarton szerelő jó kézügyességgel, rajztudással, kreativitással rendelkezik, hogy egyrészt segítséget nyújtson, tanácsot adjon a megrendelőnek, ha még bizonytalan a belső átalakítások tekintetében, másrészt, hogy a közösen megbeszélte változtatásokat előzetesen (kézi, vagy számítógépes) rajzon is megjelenítse. Mivel a gipszkarton szerelők legtöbbször párban dolgoznak, fontos a jó együttműködő képesség, hiszen például tetőtéri munkálatok során, a szerelés ideje alatt egyiküknek tartania kell a gipszkartont. Nagyban előmozdítja a munkát, ha a szakemberek összehangoltan, egymást kiegészítve, segítve tudnak dolgozni. Fontos továbbá a jó kommunikációs képesség, a szabatos, pontos megfogalmazás, mert egyedi megrendelések során jó kapcsolatot kell kialakítani a megrendelővel, gyakran segítséget kell nyújtani nekik elképzeléseik konkretizálásában.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Aki gipszkarton szerelő munkát akar választani, annak rajzból, matematikából jó teljesítményt kell nyújtania, a fizika, kémia tantárgyak ismeretanyagát is el kell sajátítania és segíti a munka sikeres elvégzését, ha testnevelési órán is szeret részt venni.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Nagyon fontos a pontos, precíz munka, a mérőeszközök, a szintezők és a vágóeszközök biztos használata és a jó számolási képesség.

Foglalkozások közül leginkább az asztalosmunkához hasonlítható, a gipszkarton ugyanis hasonlóan alakítható (véshető, fűrható, faragható), mint a fa. Ajánlható tehát mindazoknak, akik szeretnek barkácsolni, fűrészsel, vésővel, fűrővel dolgozni és azoknak, akik szeretik, ha munkájukkal viszonylag rövid idő alatt látványos eredményeket érhetnek el.

Szakképzés

A képzés célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a szárazépítés alapvető szakmai fogásaival, gipszkarton-szerelő szakmai ismeretekkel, megtanulják az álmennyezet és a könnyűszerkezeti válaszfalak építésének munkafogásait.

Előképzettség

Az szakképesítésben való részvétel előfeltétele általános iskolai végzettség. Szakmai előképzettség nem szükséges. A képzésben való részvételhez szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelni.

Képzési idő

A szakképesítés iskolarendszeren kívül tanfolyami rendszerben tanulható. A képzés 70 százalékában gyakorlati oktatás folyik. A képzés időtartama képzőintézménytől függően változó (általában közel 250 óra).

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Anyag- és áruismeret, Építőipari alapismeretek, Szakmai ismeretek, Gipszkarton szerkezetek készítése, szerelése gyakorlatban, Minőségbiztosítás.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati részekből áll. Írásbeli vizsga során a vizsgázók komplex feladatot oldanak meg Anyag- és gyártásismeret, valamint Szakmai ismeret tárgyakból.

A szóbeli vizsga tantárgyai: Anyag- és gyártásismeret és Szakmai ismeret.

Ezen belül a gipszkarton gyártása, szerkezeti rendje, a gipszkarton szerkezet tartószerkezetei, rögzítő elemei, a felületmegdolgozás anyagai, a gipszkarton álmennyezet készítés, gipszkarton válaszfalrendszerek, a gipszkarton tetőtéri alkalmazhatósági feltétele, a gipszkarton szerkezetben elhelyezésre kerülő szerelvények, gépészeti berendezések elhelyezhetőségi kritériumai, munkavédelem, tűzvédelem és környezetvédelem.

Gyakorlati vizsgán a vizsgázók számot adnak tudásukról álmennyezet készítés fa és fém tartószerkezettel, válaszfalkészítés fa és fém tartószerkezettel, gipszkarton falburkolás,

gipszhabarcs rögzítéssel, párnafára és párkánymegoldások, összetett idomok témakörökben.

Kapcsolódó foglalkozások

Egyéb építési szerelési foglalkozások,	Építési szakipari foglalkozások:
Szellőző- és klimatizáló berendezés-szerelő,	Villanyszerelő,
Építmény- és épületszigetelő,	Épületszobrász.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Gipszkarton és álmennyezet szerelő,
Gipszkartonozó,
Gipszkarton gyártó.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatók.

Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A gipszkarton szerelő foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

A szakma jövőjéről készült tájékoztatás a <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php> weblapon érhető el, a foglalkozás megadásával.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.